

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR

Prejeto:	14-03-2017	
Šifra:	010-10/13-1/21	
Povezava:		
EPA:		EU:
Sign. zn.:		
Kratica:		

DRUŠTVO
NOVINARJEV
SLOVENIJE
()?!:;,.,/

DRUŠTVO NOVINARJEV SLOVENIJE
VOŠNJAKOVA 8, 1000 LJUBLJANA
T: + 386 1 426 03 63
F: + 386 1 426 03 64
E: GENERALNI@NOVINAR.COM
NOVINAR.COM

Novinarsko častno razsodišče je stališče, ki je bilo v skladu z v času pritožbe veljavnim Pravilnikom o delu NČR, zamrznilo do pravnomočno zaključenega postopka na rednem sodišču. Postopek je zaključen, zato razsodišče stališče objavlja.

Stališče NČR DNS in SNS

Novinarsko častno razsodišče, skupni organ Društva novinarjev Slovenije in Sindikata novinarjev Slovenije (v nadaljevanju NČR), v sestavi Ranka Ivelja (predsednica), Gojko Bervar (podpredsednik), Vasja Jager, Mario Belovič, Nada Ravter, Neža Kogovšek Šalomon, Mojca Ramšak in Davorin Koron (člani), je na seji 22. maja 2013 v primeru Državni zbor RS proti odgovornemu uredniku revije Reporter mag. Silvestru Šurli in odgovornemu uredniku spletnega portala Podlupo.net Boštjanu Janiju Božiču, ugotovilo, da sta kršila Kodeks novinarjev Slovenije.

Primer: Državni Zbor RS proti Silvestru Šurli (Reporter) in Boštjanu Janiju Božiču (Podlupo.net)

Državni zbor RS (v nadaljevanju pritožnik) se je pritožil zaradi bližnjega (close up) fotografiranja vsebine elektronskih in sms sporočil ter zaradi njihove objave na spletnih straneh Reporterja in portala Podlupo.net.

Obema odgovornima urednikoma (Boštjan Jani Božič je obenem tudi avtor objavljenih posnetkov) pritožnik očita kršitev 12. člena¹, 14. člena² in 17. člena³.

Na spletni strani Reporterja je bil 20. 3. 2013 objavljen prispevek Igorja Kršinarja »Grošelj Jakiču svetuje kadrovske cunami na obrambnem ministrstvu«, v okviru katerega je bil objavljen bližnji fotografski posnetek elektronskega sporočila, ki ga je na seji DZ na tabličnem računalniku bral poslanec, kasneje minister za obrambo Roman Jakič. Iz sporočila je razvidno, da Klemen Grošelj Jakiču svetuje glede kadrovske politike oziroma kadrovske menjave in izraža svoje stališče o

¹ 12. člen: Novinar ne sme uporabljati nedovoljenih načinov zbiranja podatkov. Če informacij, ki so za javnost izrednega pomena, ni mogel pridobiti drugače, mora svoje ravnanje in razloge zanj predstaviti javnosti.

² 14. člen: Novinar lahko zvočno in slikovno snema ter fotografira le po privolitvi snemane oziroma fotografirane osebe. Privolitve je lahko tudi tiha (če oseba ne nasprotuje). Izjemoma sme novinar snemati, fotografirati brez privolitve, kadar utemeljeno meni, da bo na ta način razkril informacije, ki so v interesu javnosti. Razloge za svojo odločitev mora pojasniti v prispevku.

³ 17. člen: Novinar spoštuje pravico posameznika do zasebnosti in se izogiba senzacionalističnemu in neupravičenemu razkrivanju njegove zasebnosti v javnosti. Poseg v posameznikovo zasebnost je upravičen le, če javni interes pretehta nad spoštovanjem njegove zasebnosti. Pri poročanju o javnih osebnostih in tistih, ki želijo dobiti moč in vpliv ter vzbujati pozornost, je pravica javnosti do obveščenosti širša. Novinar se mora zavedati, da lahko z zbiranjem ter objavo informacij, fotografij in posnetkov škodi posameznikom, ki niso vajeni medijske in javne pozornosti).

profesionalnosti zaposlenih na MORS in OVS. Istega dne je bil na spletnih straneh Reporterja objavljen tudi prispevek »Möderndorfer v čast izvolitve Bratuškove pripravlja pogostitev« (podpisan je bil z E. N.), v okviru katerega je bil objavljen bližnji fotografski posnetek sms sporočila, ki ga je iz svojega prenosnega telefona poslal Janko Mödernorfer. Iz tega sporočila je razvidno, da Mödemoder podjetju za catering naroča hrano in pijačo za pogostitev ob izvolitvi Alenke Bratušek. Med drugim v sporočilu zapiše tudi podatke, ki zadevajo njegove prehranske navade ali potrebe. Obe fotografiji sta bili posneti 20. marca.

Portal Podlupo.net je 28. marca 2013 objavil prispevek Boštjana Janija Božiča »Alenki Bratušek že 20 minut pred objavo rezultatov ob njeni izvolitvi za mandatarko čestital »Peter Kraljič««, v okviru katerega je bil objavljen tudi bližnji fotografski posnetek sms sporočila, ki ga je na seji DZ na svojem prenosnem telefonu brala Alenka Bratušek. Iz sporočila je razvidno, da je Peter Kraljič Bratuškovi čestital za izvolitev za predsednico vlade.

Pritožnik pojasnjuje, da je fotograf objavljenih posnetkov kršil Pogoje za delo predstavnikov medijev v DZ in da so v obeh primerih zaradi suma kaznivega dejanja in nedopustne obdelave podatkov po Zakonu o varstvu osebnih podatkov podali prijavo pristojnim organom.

V utemeljitvi za kršitev 17. člena pritožnik meni, da sta oba odgovorna urednika z objavo spornih posnetkov grobo in neupravičeno posegla v ustavno zaščiteno pravico do zasebnosti, česar da ni mogoče opravičiti s pravico javnosti do obveščенosti. Pritožnik meni, da pri naročanju hrane in prejemanju čestitk brez dvoma ne gre za zadevi, ki sta v javnem interesu, glede komunikacije o stanju na MORS pa se pritožnik sklicuje na mnenje informacijske pooblaščenke, ki ga je ta zapisala na TwitLongerju. Nataša Pirc Musar je menila (ali meni), da javni interes za vsebino sporočila o kadrovskega čiščenju na MORS ne opraviči ravnanja novinarja/snemalca. Dodaja, da bi šlo na škodo naše svobode, če bi zaradi takega ravnanja medijev elektronska sporočila brali le še po temnih kotih in na skrivaj. V utemeljitvi kršitve 12. in 14. člena se pritožnik sklicuje na člene v KZ (138. in 139.), ki sankcionirata neupravičeno slikovno snemanje in neupravičen poseg v (komunikacijsko) zasebnost, in znova poudarja, da so bili posnetki pridobljeni na nedovoljen način tudi glede na določila že omenjenih Pogojev za delo predstavnikov medijev v DZ. Pritožnik še poudarja, da so bili posnetki narejeni v času uradnega foto termina in da so se fotografirane osebe zavedale prisotnosti fotografov in snemalcev, toda »to nikakor ne pomeni, da so se zavedale tudi posega v zasebnost njihove komunikacije po elektronski pošti oziroma sms sporočilih ali v takšen poseg celo privolile.« Z objavo posnetkov prizadete osebe tudi niso bile predhodno seznanjene ali vprašane za dovoljenje za objavo.

Odgovorni urednik revije Reporter Silvester Šurla in odgovorni urednik spletnega portala Podlupo.net Boštjan Jani Božič na pritožbo nista odgovorila.

Sklep: Silvester Šurla je kršil 12. in 17. člen, ni pa kršil 14. člena, Boštjan Jani Božič je kršil 12., 14. in 17. člen kodeksa.

Obrazložitev: NČR se iz načelnih razlogov ni spuščalo v presojo, ali je Jani Božič kršil Pogoje za delo predstavnikov medijev v DZ, saj je to v pristojnosti ustrezne službe Državnega zbora; ta se je na ravnanje Janija Božiča odzvala in mu odvzela akreditacijo za delo v DZ. Prav tako se NČR ni spuščalo v presojo, ali sta tožena urednika s spornim fotografiranjem oziroma objavo posnetkov kršila določila Kazenskega zakonika, ki sankcionirajo tovrstne posege v zasebnost; presoja o tem je v pristojnosti sodišča. Prav NČR se je osredotočilo izključno na vsebino 12., 14. in 17. člena, ki jih novinarski kodeks vsebuje od decembra 2010, NČR pa domnevno kršitev teh členov obravnava prvič.

Prispevek »Grošelj Jakiču svetuje kadrovske cunami na obrambnem ministrstvu« je sicer napisal Igor Kršinar, a ker je pritožnik podal pritožbo zgolj zoper odgovornega urednika Šurlo, je NČR ugotavljajo zgolj njegovo odgovornost.

Silvester Šurla je z objavo prispevka »Mödernodorfer v čast izvolitve Bratuškove pripravlja pogostitev« kršil 12. člen, ker je uporabil oziroma dopustil uporabo nedovoljenih načinov zbiranja podatkov, razlogov za svoje ravnanje - da podatkov ni mogel dobiti drugače, da bi zadovoljil javni interes po objavi informacij - pa ni predstavil javnosti. 14. člena ni kršil, saj se ta nanaša na zvočno in slikovno snemanje ter fotografiranje, ne na samo objavo. 17. člen pa je kršil z neupravičenim razkrivanjem zasebnosti poslanca - bralec je lahko iz posnetka razbral tudi podatke, ki razkrivajo intimnost poslanca in zagotovo niso v interesu javnosti. Z objavo prispevka »Grošelj Jakiču svetuje kadrovske cunami na obrambnem ministrstvu« je Šurla kršil 12. člen, saj razlogov, ki bi upravičili uporabo nedovoljenih načinov zbiranja podatkov ni predstavil javnosti oziroma ni dokazal, da gre za informacije, ki so za javnost izrednega pomena. 14. člena iz že navedenih razlogov ni kršil. Prav tako ni kršil 17. člena. Objavljena informacija o načrtovanih kadrovske menjavah na MORS in OVS in o tem, kdo bodočemu ministru svetuje pri kadrovske politiki, je v javnem interesu. Ta po mnenju NČR v tem primeru pretehta nad pravico do zasebnosti, še zlasti ob upoštevanju določila, po katerem je pravica javnosti do obveščeni širša pri javnih osebnostih in tistih, ki si želijo dobiti moč in vpliv ter zbujati pozornost. Med javni osebnosti sodita tako naslovnik kot pošiljatelj elektronskega sporočila.

Boštjan Jani Božič je z objavo spornega sms sporočila (čestitke Bratuškovi) kršil 12. člen, saj razlogov, ki bi upravičili uporabo nedovoljenih načinov zbiranja podatkov ni predstavil javnosti oziroma ni dokazal, da gre za informacije, ki so za javnost izrednega pomena. 14. člena ni kršil z objavo posnetka, kršil pa ga je kot avtor bližnjih posnetkov (da je avtor bližnjih posnetkov prav Božič, pritožnik sicer izrecno ni zapisal, je pa navedel, da se pritožuje tudi zaradi fotografiranja vsebine elektronskih in sms sporočil). Prisotni v parlamentarni dvorani so bili sicer seznanjeni s prisotnostjo fotografov in snemalcev, toda po mnenju NČR in glede na pretekle razsodbe Evropskega sodišča za človekove pravice so vseeno lahko pričakovali, da bo njihova komunikacijska zasebnost kljub javnemu prostoru spoštovana. 17. člen je kršil, ker posega v komunikacijsko zasebnost premierke in Petra Kraljiča ni upravičil z javnim interesom. Bralcem ni pojasnil niti tega, zakaj je zanimivo, da je Kraljič premierki čestital 20 minut prezgodaj, prav tako ni raziskal okoliščin, ki so temu botrovale in s tem bralcu ponudil celovite informacijo.

Obnova postopka:

Postopek, ki je bil zaključen in sta bila po njem izdana razsodba ali stališče NČR, se lahko obnovi na temelju predloga kateregakoli udeleženca v postopku. Udeleženec v postopku lahko zahteva obnovo postopka najpozneje eno leto od dne, ko je izvedel nova dejstva in dokaze, ki lahko vplivajo na spremembo prvotno izrečene razsodbe ali stališča. O predlogu za obnovo postopka odloča NČR, ki mora ugotoviti, ali obstajajo utemeljeni razlogi za obnovo postopka. Ponovni postopek prav tako vodi NČR.

V Ljubljani, 7. marca 2017

Gojko Bervar, predsednik Novinarskega častnega razsodišča

